

Warszawa, dnia 27 października 2023 r.

Poz. 2330

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 27 września 2023 r.

w sprawie wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych

Na podstawie art. 64 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2187) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) ramowe programy wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych;
- 2) kwalifikacje kadry dydaktycznej;
- 3) szczegółowe wymogi dla podmiotów prowadzących wojskowo-medyczne kursy kwalifikacyjne;
- 4) skład i tryb powoływania komisji egzaminacyjnej oraz sposób przeprowadzania egzaminów kończących wojskowo-medyczny kurs kwalifikacyjny;
- 5) sposób oceniania osób podchodzących do egzaminów w ramach wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych;
- 6) okres ważności zaświadczenia o odbyciu wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego, w odniesieniu do poszczególnych wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych;
- 7) wzór zaświadczenia o ukończeniu wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego.

§ 2. Ramowe programy wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych, kwalifikacje kadry dydaktycznej oraz szczegółowe wymogi dla podmiotów prowadzących te kursy są określone:

- 1) dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie czynności ratunkowych i farmakoterapii stanów nagłych – w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie czynności chirurgicznych – w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie wykonania badania USG u pacjenta w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego – w załączniku nr 3 do rozporządzenia;
- 4) dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie podawania krwi, składników krwi i preparatów krwiopochodnych – w załączniku nr 4 do rozporządzenia;
- 5) dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie udzielania pierwszej pomocy psychologicznej poszkodowanym i członkom zespołu ratownictwa medycznego – w załączniku nr 5 do rozporządzenia;
- 6) dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie podejmowania czynności w ramach osłony przeciwepidemicznej i przeciwepizootycznej stanów osobowych wojsk oraz w zakresie medycznej ochrony przed czynnikami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi, nuklearnymi (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear – CBRN) – w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Egzamin teoretyczny jest przeprowadzany w formie testu, ujętego w kartę testową, który składa się z zestawu 50 zadań testowych opracowanych przez komisję egzaminacyjną, zawierających pięć odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Za każdą odpowiedź dostaje się 1 punkt. W przypadku braku odpowiedzi, zaznaczenia nieprawidłowej lub więcej niż jednej odpowiedzi punkty nie są przyznawane.

2. Karty testowe są przygotowywane i zabezpieczone w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z ich treścią przez osoby nieuprawnione oraz dostarczane na miejsce egzaminu przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, o którym mowa w § 6 ust. 2.

3. Osoba zdająca rozwiązuje test samodzielnie. Podczas zdawania egzaminu osoba zdająca nie może korzystać z żadnych pomocy naukowych i dydaktycznych, urządzeń służących do kopiowania oraz przekazywania i odbioru informacji. Naruszenie tego zakazu stanowi podstawę do zdyskwalifikowania osoby zdającej, co jest równoznaczne z uzyskaniem przez nią wyniku negatywnego.

§ 4. Egzamin praktyczny obejmuje wykonanie, w symulowanych warunkach, trzech losowo wybranych zadań egzaminacyjnych sprawdzających praktyczne umiejętności. Zadania egzaminu praktycznego oceniane są na podstawie karty oceny zadania praktycznego opracowanej przez komisję egzaminacyjną.

§ 5. 1. Wykonanie zadań egzaminacyjnych jest oceniane w skali ocen: 5 (bardzo dobry), 4,5 (dobry plus), 4 (dobry), 3,5 (dostateczny plus), 3 (dostateczny), 2 (niedostateczny).

2. Podstawą zaliczenia egzaminu teoretycznego jest udzielenie prawidłowych odpowiedzi na co najmniej 70% pytań zawartych w karcie testowej.

3. Oceną końcową z egzaminu praktycznego jest ocena wynikająca ze średniej arytmetycznej ocen cząstkowych, uzyskanych za poszczególne zadanie, zaokrąglona do oceny, o której mowa w ust. 1, przy czym egzamin praktyczny uważa się za zaliczony, jeżeli osoba zdająca otrzyma ocenę co najmniej dostateczną.

§ 6. 1. Egzamin teoretyczny i praktyczny kończący kurs przeprowadza komisja egzaminacyjna składająca się z trzech osób powołanych przez Ministra Obrony Narodowej, w składzie:

- 1) lekarz lub pielęgniarka, lub farmaceuta, lub psycholog spełniający wymogi określone w ramowych programach – z zakresu objętego programem kursu;
- 2) ratownik medyczny, posiadający co najmniej 5-letnie doświadczenie praktyczne w zakresie podejmowania medycznych czynności ratunkowych;
- 3) przedstawiciel podmiotu prowadzącego wojskowo-medyczny kurs kwalifikacyjny.

2. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej jest osoba wskazana przez Ministra Obrony Narodowej spośród osób wymienionych w ust. 1.

§ 7. 1. Okres ważności zaświadczeń wydawanych po ukończeniu poszczególnych wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych wynosi:

- 1) zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w zakresie czynności ratunkowych i farmakoterapii stanów nagłych – 2 lata od daty wydania zaświadczenia;
- 2) zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w zakresie czynności chirurgicznych – 2 lata od daty wydania zaświadczenia;
- 3) zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w zakresie wykonania badania USG u pacjenta w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego – 2 lata od daty wydania zaświadczenia;
- 4) zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w zakresie podawania krwi, składników krwi i preparatów krwio-pochodnych – 2 lata od daty wydania zaświadczenia;
- 5) zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w zakresie pierwszej pomocy psychologicznej – 3 lata od daty wydania zaświadczenia;
- 6) zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w zakresie podejmowania czynności w ramach osłony przeciw-epidemicznej i przeciwepizootycznej stanów osobowych wojsk oraz w zakresie medycznej ochrony przed czynnikami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi, nuklearnymi (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear – CBRN) – 3 lata od daty wydania zaświadczenia.

2. Wzór zaświadczenia o ukończeniu poszczególnych wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych jest określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.¹⁾

Minister Obrony Narodowej: z up. *M. Wiśniewski*

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 stycznia 2019 r. w sprawie wojskowo-medycznych kursów kwalifikacyjnych (Dz. U. poz. 218), które utraciło moc z dniem 22 czerwca 2023 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2187).

Załącznik nr 1

RAMOWY PROGRAM WOJSKOWO-MEDYCZNEGO KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W ZAKRESIE CZYNNOŚCI RATUNKOWYCH I FARMAKOTERAPII STANÓW NAGŁYCH

I.

Założenia organizacyjno-programowe:**Cel główny kształcenia:**

Celem kształcenia jest przygotowanie ratowników medycznych wykonujących zadania zabezpieczenia medycznego działań jednostek podległych Ministrowi Obrony Narodowej do samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku wystąpienia zagrażających życiu stanów nagłych oraz produktów leczniczych, do których podawania upoważniony jest ratownik medyczny wykonujący zadania zawodowe w podmiotach leczniczych będących jednostkami budżetowymi i jednostkami wojskowymi, dla których podmiotem tworzącym jest Minister Obrony Narodowej, oraz jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, w warunkach sytuacji kryzysowych i przy zabezpieczeniu medycznym działań tych jednostek.

Szczegółowe cele kształcenia:

1. Nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie:
  - 1) wykonania intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta lub przez nos, z użyciem środków zwiotczających, oraz prowadzenie wentylacji zastępczej w zależności od wskazań terapeutycznych;
  - 2) wykonania konikotomii;
  - 3) wykonania drenażu jamy opłucnowej.
2. Nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie właściwości i sposobów podawania produktów leczniczych wymienionych w tabeli nr 1:

Lp.	Nazwa powszechnie stosowana (nazwa w języku polskim)	Postać
1	Acetazolamidum (Acatazolamid)	tabletki
2	Amoxicillinum + Acidumclavulanicum (Amoksycylina)	roztwór do wstrzyknięć
3	Ciprofloxacinum (Ciprofloksacyna)	roztwór do wstrzyknięć
4	Clindamycinum (Klindamycyna)	roztwór do wstrzyknięć
5	Cefotetan (Cefotetan)	roztwór do wstrzyknięć

6	Cloxacillinum (Kloksacylina)	roztwór do wstrzyknięć
7	Etomidate (Etomidat)	roztwór do wstrzyknięć
8	Ertapenem (Ertapenem)	roztwór do wstrzyknięć
9	Fentanylum (Fentanyl)	aerozol, doustna – lizak
10	Ketaminum (Ketamina)	roztwór do wstrzyknięć
11	Mannitolum (Mannitol – 5%, 10%, 20%)	roztwór do wlewu dożylnego
12	Moxifloxacin (Moksyfloksacylina)	tabletki
13	Neostigmine methilsulphate (Neostygmina)	roztwór do wstrzyknięć
14	Propofol (Propofol)	roztwór do wstrzyknięć
15	Vecuronium bromide (Wekuronium)	roztwór do wstrzyknięć
16	Suxamethonii chloridum (chlorsuccilin) (Sukcynocholina)	roztwór do wstrzyknięć
17	Bacitracinum (Bacytracyna)	krople do oczu
18	Proxymetacaine hydrochloride (Proksymetakaina)	krople do oczu

II.

Plan nauczania

Lp.	Temat, zagadnienia	Liczba godzin zajęć teoretycznych/ praktycznych	Liczba czynności do wykonania podczas zajęć praktycznych (z użyciem symulacji wysokiej wierności / podczas zajęć klinicznych)
1	Intubacja dotchawicza w laryngoskopii bezpośredniej przez usta lub przez nos, z użyciem środków zwiotczających, oraz prowadzenie wentylacji zastępczej w zależności od wskazań terapeutycznych	4/15	10/5 intubacji

2	Procedura wykonania konikotomii	1/4	10 / w miarę możliwości
3	Wskazania, przeciwwskazania i zasady wykonania drenażu jamy opłucnowej. Wykonanie drenażu jamy opłucnowej	3/5	10 / w miarę możliwości
4	Budowa, skład, właściwości i sposób podania leków wymienionych w tabeli nr 1	7/0	-
5	Wskazania i przeciwwskazania do podawania każdego z leków wymienionych w tabeli nr 1	7/0	-
6	Procedury podania leków wymienionych w tabeli nr 1	0/7	-
Liczba godzin zegarowych ogółem		53 godziny	
Egzamin		2/2	-
Łączna liczba godzin		57	

III.

Wykaz umiejętności wynikowych – ogólne i szczegółowe efekty kształcenia:

Zna:

- zasady aseptyki i antyseptyki,
- wskazania, przeciwwskazania i zasady wykonania procedury konikotomii,
- wskazania, przeciwwskazania i zasady wykonania drenażu jamy opłucnowej,
- wskazania, przeciwwskazania i zasady wykonania procedury intubacji dotchawiczej przez usta lub nos, z użyciem środków zwiotczających, oraz prowadzenie wentylacji zastępczej,
- budowę i właściwości chemiczne leków wymienionych w tabeli nr 1,
- wskazania i przeciwwskazania do podawania każdego z leków wymienionych w tabeli nr 1,
- sposób podania każdego leku wymienionego w tabeli nr 1.

Potrafi:

- przygotować pacjenta do wykonania intubacji,
- wykonać intubację dotchawiczą przez usta lub nos, z użyciem środków zwiotczających, oraz prowadzić wentylację zastępczą,
- wykonać konikotomię,
- wykonać drenaż jamy opłucnowej,
- przygotować i podać leki wymienione w tabeli nr 1.

IV.

Treści nauczania:

1. Intubacja dotchawicza w laryngoskopii bezpośredniej przez usta lub przez nos, z użyciem środków zwiotczających, oraz prowadzenie wentylacji zastępczej w zależności od wskazań terapeutycznych.
2. Procedura wykonania konikotomii.
3. Wskazania, przeciwwskazania i zasady wykonania drenażu jamy opłucnowej. Wykonanie drenażu jamy opłucnowej.

4. Budowa, skład, właściwości i sposób podania leków wymienionych w tabeli nr 1.
5. Wskazania i przeciwwskazania do podawania każdego z leków wymienionych w tabeli nr 1.
6. Procedury podania leków wymienionych w tabeli nr 1.

V.

Wskazówki metodyczne:

1. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, zajęć w warunkach klinicznych oraz ćwiczeń praktycznych z użyciem nowoczesnych środków symulacji medycznej i pola walki.
2. Kurs trwa 57 godzin zegarowych, w tym 22 godziny zajęć teoretycznych, 31 godzin zajęć praktycznych oraz 4 godziny przeznaczone na egzamin.
3. Zajęcia w warunkach klinicznych odbywają się w oddziałach szpitalnych realizujących świadczenia zdrowotne objęte programem kursu.
4. Ćwiczenia praktyczne odbywają się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, w dzień oraz w nocy, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów. Zaleca się dobieranie do grupy kursantów zgodnie ze specyfiką realizowanych zadań i rodzajem wojsk (np. oddzielnie Wojska Specjalne, Siły Powietrzne, Marynarka Wojenna). Uczestnicy ćwiczą w indywidualnym wyposażeniu (w szczególności: hełm, kamizelka taktyczna/balistyczna, okulary ochronne, etatowe wyposażenie i sprzęt medyczny).
5. Uczestnik kursu wykonuje prawidłowo każdą z czynności praktycznych określonych w wykazie umiejętności wynikowych.
6. Podczas zajęć praktycznych na jednego instruktora przypada nie więcej niż sześciu uczestników kursu.

VI.

Standardy dotyczące kadry i bazy dydaktycznej:

1. Standardy dotyczące kadry dydaktycznej:
  - 1) podmiot szkolący zapewnia kadrę dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne w dziedzinach związanych z realizowanym programem kursu stanowiące gwarancję wysokiego poziomu nauczania:
    - a) lekarzy posiadających specjalizację lub mających ukończony:
      - drugi rok specjalizacji anestezjologii i intensywnej terapii lub medycyny ratunkowej (dla całego zakresu szkolenia) oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiających samodzielne prowadzenie szkolenia lub
      - moduł podstawowy w dziedzinie chirurgii ogólnej (dla szkolenia z zakresu wykonywania konikotomii i drenażu jamy opłucnowej) oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiających samodzielne prowadzenie szkolenia,
    - b) pielęgniarki posiadające tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa:
      - anestezjologicznego i intensywnej opieki lub ratunkowego (dla całego zakresu szkolenia),
      - chirurgicznego lub operacyjnego (dla szkolenia z zakresu konikotomii i drenażu jamy opłucnowej),

- c) ratowników medycznych posiadających tytuł zawodowy licencjata uzyskany po ukończeniu studiów na kierunku ratownictwo medyczne i co najmniej 2-letnie doświadczenie w wykonywaniu medycznych czynności ratunkowych (w zakresie organizacji ćwiczeń praktycznych odbywających się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów);
  - 2) podmiot szkolący zapewnia kierownika kursu koordynującego realizację programu kursu, który odpowiada za organizację i sposób przeprowadzenia wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego;
  - 3) dodatkowo zaleca się zapewnienie kadry dydaktycznej, posiadającej doświadczenie w wykonywaniu zadań zabezpieczenia medycznego polskich kontyngentów wojskowych (PKW) w misjach poza granicami państwa.
2. Standardy dotyczące bazy dydaktycznej:
- Podmiot szkolący zapewnia:
- 1) bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby osób biorących udział w kursie, w szczególności:
    - a) sale wykładowe,
    - b) sale ćwiczeń ze sprzętem i materiałami szkoleniowymi i medycznymi, które są wymagane do realizacji programu kursu,
    - c) środki symulacji wysokiej wierności,
    - d) dostęp do oddziałów szpitalnych realizujących świadczenia opieki zdrowotnej określone w programie kursu;
  - 2) dostęp do pasa ćwiczeń taktycznych lub innego miejsca umożliwiającego przeprowadzenie zajęć w symulowanych warunkach pola walki;
  - 3) dodatkowo, w miarę możliwości, dostęp do pracowni patomorfologii.

RAMOWY PROGRAM WOJSKOWO-MEDYCZNEGO KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W ZAKRESIE CZYNNOŚCI CHIRURGICZNYCH

I.

Założenia organizacyjno-programowe:

Cel główny kształcenia:

Celem kształcenia jest przygotowanie ratowników medycznych wykonujących zadania zabezpieczenia medycznego działań jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, do samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych w dziedzinie chirurgii.

Szczegółowe cele kształcenia:

Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie:

- 1) wykonania drobnych zabiegów chirurgicznych;
- 2) wykonania fasciotomii;
- 3) wykonania blokady nerwów obwodowych.

II.

Plan nauczania

Lp.	Temat, zagadnienia	Liczba godzin zajęć teoretycznych/ praktycznych	Zalecana liczba czynności do wykonania podczas zajęć praktycznych (z użyciem symulacji wysokiej wierności / podczas zajęć klinicznych)
1	Anatomia i fizjologia skóry. Rodzaje ran	2/0	0
2	Wskazania do wykonania fasciotomii. Procedura wykonania	2/6	10 / w miarę możliwości
3	Wykonanie drobnych zabiegów chirurgicznych: chirurgiczne oczyszczenie rany, szycie ran powierzchownych, usunięcie ropnia, usunięcie ciał obcych	2/10	10/10
4	Budowa i anatomia układu nerwowego człowieka ze szczególnym uwzględnieniem nerwów obwodowych. Procedura wykonania blokady nerwów obwodowych	2/6	10 / w miarę możliwości
Liczba godzin zegarowych ogółem		30 godzin	
Egzamin		2/2	-
Łączna liczba godzin		34	

III.

Wykaz umiejętności wynikowych – ogólne i szczegółowe efekty kształcenia:

Zna:

- wskazania i przeciwwskazania do wykonania fasciotomii, procedurę wykonania zabiegu fasciotomii,
- wskazania i przeciwwskazania do wykonania blokady nerwów obwodowych i procedurę wykonania,
- zasady szycia powłok skóry i rewizji rany, procedury szycia.

Potrafi:

- wykonać drobne zabiegi chirurgiczne: chirurgiczne oczyszczenie rany, szycie ran powierzchownych, usunięcie ropnia, usunięcie ciał obcych,
- wykonać prawidłowo procedurę fasciotomii,
- wykonać procedurę blokady nerwów obwodowych.

IV.

Treści nauczania:

1. Zasady aseptyki i antyseptyki.
2. Organizacja pracy i zadania zespołu chirurgicznego.
3. Anatomia i fizjologia skóry. Rodzaje ran.
4. Wskazania do wykonania fasciotomii.
5. Szycie ran powierzchownych.
6. Wykonanie drobnych zabiegów chirurgicznych – chirurgiczne oczyszczenie rany, usunięcie ropnia, usunięcie ciał obcych z powierzchni skóry.
7. Budowa i anatomia układu nerwowego człowieka ze szczególnym uwzględnieniem nerwów obwodowych.
8. Wskazania, przeciwwskazania i zasady wykonania blokady nerwów obwodowych.
9. Wykonanie blokady nerwów obwodowych.

V.

Wskazówki metodyczne:

1. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, zajęć w warunkach klinicznych oraz ćwiczeń praktycznych z użyciem środków symulacji medycznej i pola walki.
2. Kurs trwa 34 godziny zegarowe, w tym 8 godzin zajęć teoretycznych, 22 godziny zajęć praktycznych oraz 4 godziny zegarowe przeznaczone na egzamin.
3. Zajęcia w warunkach klinicznych powinny odbywać się w oddziałach szpitalnych realizujących świadczenia zdrowotne objęte programem kursu.
4. Ćwiczenia praktyczne odbywają się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, w dzień oraz w nocy, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów. Zaleca się dobieranie do grupy kursantów zgodnie ze specyfiką realizowanych zadań i rodzajem wojsk (np. oddzielnie Wojska Specjalne, Siły Powietrzne, Marynarka Wojenna). Uczestnicy ćwiczą w indywidualnym wyposażeniu (w szczególności: hełm, kamizelka taktyczna/balistyczna, okulary ochronne, etatowe wyposażenie i sprzęt medyczny).

5. Uczestnik kursu powinien prawidłowo wykonać każdą z czynności praktycznych określonych w wykazie umiejętności wynikowych.
6. Zaleca się, aby podczas zajęć praktycznych na jednego instruktora przypadało nie więcej niż sześciu uczestników kursu.

VI.

Standardy dotyczące kadry i bazy dydaktycznej:

1. Standardy dotyczące kadry dydaktycznej:
  - 1) podmiot szkolący zapewnia kadrę dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne w dziedzinach związanych z realizowanym programem kursu stanowiące gwarancję wysokiego poziomu nauczania:
    - a) lekarzy posiadających specjalizację lub mających ukończony:
      - drugi rok specjalizacji anestezjologii i intensywnej terapii lub medycyny ratunkowej (dla całego zakresu szkolenia) oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiające samodzielne prowadzenie szkolenia lub
      - moduł podstawowy w dziedzinie chirurgii ogólnej (dla szkolenia z zakresu wykonywania konikotomii i drenażu jamy opłucnowej) oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiające samodzielne prowadzenie szkolenia,
    - b) pielęgniarki posiadające tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa:
      - anestezjologicznego i intensywnej opieki lub ratunkowego (dla całego zakresu szkolenia),
      - chirurgicznego lub operacyjnego (dla całego zakresu szkolenia z wyłączeniem procedury wykonywania blokady nerwów),
    - c) ratowników medycznych posiadających tytuł zawodowy licencjata uzyskany po ukończeniu studiów na kierunku ratownictwo medyczne i co najmniej 2-letnie doświadczenie w wykonywaniu medycznych czynności ratunkowych (w zakresie organizacji ćwiczeń praktycznych odbywających się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów);
  - 2) podmiot szkolący zapewnia kierownika kursu koordynującego realizację programu kursu, który odpowiada za organizację i sposób przeprowadzenia wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego;
  - 3) dodatkowo zaleca się zapewnienie kadry dydaktycznej, posiadającej doświadczenie w wykonywaniu zadań zabezpieczenia medycznego polskich kontyngentów wojskowych (PKW) w misjach poza granicami państwa.
2. Standardy dotyczące bazy dydaktycznej:

Podmiot szkolący zapewnia:

  - 1) bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby osób biorących udział w kursie, w szczególności:
    - a) sale wykładowe,
    - b) sale ćwiczeń ze sprzętem i materiałami szkoleniowymi i medycznymi, które są wymagane do realizacji programu kursu,
    - c) środki symulacji wysokiej wierności,

- d) dostęp do oddziałów szpitalnych realizujących świadczenia opieki zdrowotnej określone w programie kursu;
- 2) dostęp do pasa ćwiczeń taktycznych lub innego miejsca umożliwiającego przeprowadzenie zajęć w symulowanych warunkach pola walki;
- 3) dodatkowo, w miarę możliwości, dostęp do pracowni patomorfologii.

RAMOWY PROGRAM WOJSKOWO-MEDYCZNEGO KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W ZAKRESIE WYKONANIA BADANIA USG U PACJENTA W STANIE NAGŁEGO ZAGROŻENIA ZDROWOTNEGO

I.

Założenia organizacyjno-programowe:

Cel główny kształcenia:

Celem kształcenia jest przygotowanie ratowników medycznych wykonujących zadania w warunkach sytuacji kryzysowych i przy zabezpieczeniu medycznym działań jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, do samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku wystąpienia zagrażających życiu stanów nagłych pochodzenia wewnętrznego.

Szczegółowe cele kształcenia:

Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie:

- 1) rozpoznania i wczesnego reagowania w przypadku urazów wewnętrznych zagrażających życiu;
- 2) znajomości i wykonania protokołów używanych w ultrasonografii stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, w szczególności: FAST, FEER, BLUE, RADIUS.

II.

Plan nauczania

Lp.	Temat, zagadnienia	Liczba godzin zajęć teoretycznych	Liczba godzin szkolenia praktycznego (zajęcia kliniczne oraz ćwiczenia)
1	Rozpoznanie symptomów i wczesne reagowanie w przypadku obrażeń wewnętrznych zagrażających życiu	4	16
2	Protokoły ultrasonograficzne stanów nagłych w szczególności: FAST, FEER, BLUE, RADIUS	4	
Liczba godzin zegarowych ogółem		24 godziny	
Egzamin		1	1
Łączna liczba godzin		26	

III.

Wykaz umiejętności wynikowych – ogólne i szczegółowe efekty kształcenia:

Zna:

- objawy obrażeń wewnętrznych zagrażających życiu.

Potrafi:

- wykonać protokoły używane w ultrasonografii stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- rozpoznać objawy pochodzenia wewnętrznego zagrażające życiu.

IV.

Treści nauczania:

1. Rozpoznanie symptomów i wczesne reagowanie w przypadku obrażeń wewnętrznych zagrażających życiu.
2. Protokoły ultrasonograficzne stanów nagłych, w szczególności: FAST, FEER, BLUE, RADIUS.

V.

Wskazówki metodyczne:

1. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, zajęć w warunkach klinicznych oraz ćwiczeń praktycznych z użyciem środków symulacji medycznej i pola walki.
2. Kurs trwa 26 godzin zegarowych, w tym 8 godzin zajęć teoretycznych, 16 godzin zajęć praktycznych oraz 2 godziny przeznaczone na egzamin.
3. Zajęcia w warunkach klinicznych powinny odbywać się w oddziałach szpitalnych realizujących świadczenia zdrowotne objęte programem kursu.
4. Ćwiczenia praktyczne odbywają się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, w dzień oraz w nocy, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów. Zaleca się dobieranie do grupy kursantów zgodnie ze specyfiką realizowanych zadań i rodzajem wojsk (np. oddzielnie Wojska Specjalne, Siły Powietrzne, Marynarka Wojenna). Uczestnicy ćwiczą w indywidualnym wyposażeniu (w szczególności: hełm, kamizelka taktyczna/balistyczna, okulary ochronne, etatowe wyposażenie i sprzęt medyczny).
5. Uczestnik kursu powinien prawidłowo wykonać każdą z czynności praktycznych określonych w wykazie umiejętności wyników.
6. Podczas zajęć praktycznych na jednego instruktora przypada nie więcej niż sześciu uczestników kursu.

VI.

Standardy dotyczące kadry i bazy dydaktycznej:

1. Standardy dotyczące kadry dydaktycznej:
  - 1) podmiot szkolący zapewnia kadrę dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne w dziedzinach związanych z realizowanym programem kursu stanowiące gwarancję wysokiego poziomu nauczania:
    - a) lekarzy posiadających specjalizację lub mających ukończony:
      - drugi rok specjalizacji anestezyjologii i intensywnej terapii lub medycyny ratunkowej lub interny lub radiologii (dla całego zakresu szkolenia) oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiających samodzielne prowadzenie szkolenia lub
      - moduł podstawowy w dziedzinie chirurgii ogólnej oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiających samodzielne prowadzenie szkolenia,

- b) pielęgniarki posiadające tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki lub ratunkowego lub chirurgicznego (dla całego zakresu szkolenia),
  - c) ratowników medycznych posiadających tytuł zawodowy licencjata uzyskany po kończeniu studiów na kierunku ratownictwo medyczne i co najmniej 2-letnie doświadczenie w wykonywaniu medycznych czynności ratunkowych (w zakresie organizacji ćwiczeń praktycznych odbywających się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów);
- 2) podmiot szkolący zapewnia kierownika kursu koordynującego realizację programu kursu, który odpowiada za organizację i sposób przeprowadzenia wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego;
  - 3) dodatkowo zaleca się zapewnienie kadry dydaktycznej, posiadającej doświadczenie w wykonywaniu zadań zabezpieczenia medycznego polskich kontyngentów wojskowych (PKW) w misjach poza granicami państwa.
2. Standardy dotyczące bazy dydaktycznej:
- Podmiot szkolący zapewnia:
- 1) bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby osób biorących udział w kursie, w szczególności:
    - a) sale wykładowe,
    - b) sale ćwiczeń ze sprzętem i materiałami szkoleniowymi i medycznymi, które są wymagane do realizacji programu kursu,
    - c) środki symulacji wysokiej wierności,
    - d) dostęp do oddziałów szpitalnych realizujących świadczenia opieki zdrowotnej określone w programie kursu;
  - 2) dostęp do pasa ćwiczeń taktycznych lub innego miejsca umożliwiającego przeprowadzenie zajęć w symulowanych warunkach pola walki.

RAMOWY PROGRAM WOJSKOWO-MEDYCZNEGO KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W ZAKRESIE PODAWANIA KRWI, SKŁADNIKÓW KRWI I PREPARATÓW KRWIOPOCHODNYCH

I.

Założenia organizacyjno-programowe:

Cel główny kształcenia:

Celem kształcenia jest przygotowanie ratowników medycznych wykonujących zadania w warunkach sytuacji kryzysowych i przy zabezpieczeniu medycznym działań jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, do samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku wystąpienia zagrażających życiu stanów nagłych pochodzenia kardiogenego.

Szczegółowe cele kształcenia:

Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie:

- 1) znajomości wskazań i przeciwwskazań do przetaczania składników krwi i produktów krwiopochodnych;
- 2) znajomości zasad przetaczania składników krwi i produktów krwiopochodnych.

II.

Plan nauczania

Lp.	Temat, zagadnienia	Liczba godzin zajęć teoretycznych	Liczba godzin szkolenia praktycznego (zajęcia kliniczne oraz ćwiczenia)
1	Składniki krwi i produkty krwiopochodne: produkcja, wartość biologiczna, transport, przechowywanie	2	12
2	Wskazania do przetaczania składników krwi produktów krwiopochodnych	2	
3	Zasady przetaczania składników krwi i produktów krwiopochodnych. Zasady działania procedury przetoczenia krwi od biorcy – chodzącego banku krwi („Walking Blood Bank”)	5	
4	Podstawy immunologii transfuzjologicznej: ważne układy antygenowe krwinek czerwonych, białych, płytek krwi; immunizacja potransfuzyjna.	2	

	Elementarne zasady przestrzegania zgodności antygenowej i serologicznej między biorcą a dawcą krwi. Zasady pobierania próbek krwi do badań serologicznych		
5	Czynniki chorobotwórcze przenoszone drogą krwi	1	
6	Cykl wytwarzania składników krwi. Podstawowe badania immunohematologiczne wykonywane przed przetoczeniem krwi. Powikłania poprzetoczeniowe	2	
Liczba godzin zegarowych ogółem		26 godzin	
Egzamin		2	2
Łączna liczba godzin		30	

III.

Wykaz umiejętności wynikowych – ogólne i szczegółowe efekty kształcenia:

Zna:

- zasady aseptyki i antyseptyki,
- zasady przetaczania składników krwi i produktów krwiopochodnych,
- zasady pobierania próbek krwi do badań serologicznych,
- zasady przestrzegania zgodności antygenowej i serologicznej między biorcą a dawcą krwi,
- zasady działania procedury przetoczenia krwi od biorcy – chodzącego banku krwi („Walking Blood Bank”).

Potrafi:

- przygotować zestaw przetoczeniowy,
- wykonać przetoczenie krwi.

IV.

Treści nauczania:

1. Organizacja pracy osób dokonujących przetaczania krwi.
2. Składniki krwi i produkty krwiopochodne: produkcja, wartość biologiczna, transport, przechowywanie.
3. Wskazania do przetaczania składników krwi produktów krwiopochodnych.
4. Zasady przetaczania składników krwi i produktów krwiopochodnych.
5. Podstawy immunologii transfuzjologicznej:
  - 1) ważne układy antygenowe krwinek czerwonych, białych, płytek krwi;
  - 2) immunizacja potransfuzyjna; elementarne zasady przestrzegania zgodności antygenowej i serologicznej między biorcą a dawcą krwi;
  - 3) zasady pobierania próbek krwi do badań serologicznych.
6. Czynniki chorobotwórcze przenoszone drogą krwi.
7. Cykl wytwarzania składników krwi. Podstawowe badania immunohematologiczne wykonywane przed przetoczeniem krwi. Powikłania poprzetoczeniowe.

V.**Wskazówki metodyczne:**

1. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, zajęć w warunkach klinicznych oraz ćwiczeń praktycznych z użyciem nowoczesnych środków symulacji medycznej i pola walki.
2. Kurs trwa 30 godzin zegarowych, w tym 14 godzin zajęć teoretycznych, 12 godzin zajęć praktycznych oraz 4 godziny przeznaczone na egzamin.
3. Zajęcia w warunkach klinicznych powinny odbywać się w oddziałach szpitalnych realizujących świadczenia zdrowotne objęte programem kursu.
4. Ćwiczenia praktyczne odbywają się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych (polowe przetaczanie krwi, „Walking Blood Bank”), w dzień oraz w nocy, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów. Zaleca się dobieranie do grupy kursantów zgodnie ze specyfiką realizowanych zadań i rodzajem wojsk (np. oddzielnie Wojska Specjalne, Siły Powietrzne, Marynarka Wojenna). Uczestnicy ćwiczą w indywidualnym wyposażeniu (w szczególności: hełm, kamizelka taktyczna/balistyczna, okulary ochronne, etatowe wyposażenie i sprzęt medyczny).
5. Uczestnik kursu powinien prawidłowo wykonać każdą z czynności praktycznych określonych w wykazie umiejętności wynikowych.
6. Podczas zajęć praktycznych na jednego instruktora przypada nie więcej niż sześciu uczestników kursu.

VI.**Standardy dotyczące kadry i bazy dydaktycznej:**

1. Standardy dotyczące kadry dydaktycznej:

Podmiot szkolący zapewnia:

- 1) kadre dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne w dziedzinach związanych z realizowanym programem kursu stanowiące gwarancję wysokiego poziomu nauczania:
  - a) lekarzy posiadających specjalizację lub ukończony co najmniej drugi rok szkolenia specjalizacyjnego oraz ukończone szkolenie w zakresie przetaczania krwi i jej składników (dla całego zakresu szkolenia),
  - b) pielęgniarki posiadające tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa oraz ukończone szkolenie w zakresie przetaczania krwi i jej składników (dla całego zakresu szkolenia),
  - c) ratowników medycznych posiadających tytuł zawodowy licencjata uzyskany po ukończeniu studiów na kierunku ratownictwo medyczne i co najmniej 2-letnie doświadczenie w wykonywaniu medycznych czynności ratunkowych (w zakresie organizacji ćwiczeń praktycznych odbywających się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów);
- 2) kierownika kursu koordynującego realizację programu kursu, który odpowiada za organizację i sposób przeprowadzenia wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego.

2. Standardy dotyczące bazy dydaktycznej:

Podmiot szkolący zapewnia bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby osób biorących udział w kursie, w szczególności:

- 1) sale wykładowe;
- 2) sale ćwiczeń ze sprzętem i materiałami szkoleniowymi i medycznymi, które są wymagane do realizacji programu kursu;
- 3) salę symulacji wysokiej wierności;
- 4) dostęp do podmiotów realizujących świadczenia określone w programie kursu.

RAMOWY PROGRAM WOJSKOWO-MEDYCZNEGO KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W ZAKRESIE UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY PSYCHOLOGICZNEJ POSZKODOWANYM I CZŁONKOM
ZESPOŁU RATOWNICTWA MEDYCZNEGO

I.

Założenia organizacyjno-programowe:

Cel główny kształcenia:

Celem kształcenia jest przygotowanie ratowników medycznych wykonujących zadania w warunkach sytuacji kryzysowych i przy zabezpieczeniu medycznym działań jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, do samodzielnego udzielania pierwszej pomocy psychologicznej w przypadku wystąpienia symptomów zaburzeń zachowania lub zaburzeń psychicznych ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres (zaburzenia nerwicowe związane ze stresem), prezentowanych przez pacjenta lub członków zespołu ratownictwa medycznego.

Szczegółowe cele kształcenia:

Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie:

- 1) wystąpienia symptomów zaburzeń zachowania lub zaburzeń psychicznych ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres;
- 2) udzielania pierwszej pomocy psychologicznej pacjentowi podczas procesu diagnostyczno-leczniczego;
- 3) udzielania pierwszej pomocy psychologicznej członkom zespołu ratownictwa medycznego.

II.

Plan nauczania

Lp.	Temat, zagadnienia	Liczba godzin zajęć teoretycznych	Liczba godzin szkolenia praktycznego/klinicznego
1	Ocena symptomów zaburzeń zachowania lub zaburzeń psychicznych ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres (zaburzenia nerwicowe związane ze stresem). Kryteria diagnostyczne dla ostrej reakcji na stres (ang. Acute Stress Disorder – ASD) i zespołu stresu pourazowego (ang. Posttraumatic Stress Disorder – PTSD)	3	8
2	Cele i zasady interwencji we wczesnym okresie po traumie jednostkowej i masowej	8	
3	Zasady postępowania z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi i udzielania pierwszej pomocy psychologicznej		

	pacjentowi podczas procesu diagnostyczno-leczniczego		
4	Ocena symptomów zaburzeń zachowania lub zaburzeń psychicznych ze szczególnym uwzględnieniem ekspozycji na stres ostry lub chroniczny zaistniały w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Udzielanie pierwszej pomocy psychologicznej członkom zespołów ratownictwa medycznego		
5	Interwencja i metody wspierające po zdarzeniach traumatycznych. Metody redukcji napięcia po zdarzeniu traumatycznym z uwzględnieniem najnowszej wiedzy		
Liczba godzin zegarowych ogółem		19 godzin	
Egzamin		2	2
Łączna liczba godzin		23	

III.

Wykaz umiejętności wynikowych – ogólne i szczegółowe efekty kształcenia:

Zna:

- symptomy zaburzeń zachowania lub zaburzeń psychicznych ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres i kryteria diagnostyczne dla ASD i PTSD,
- zasady postępowania z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres,
- zasady udzielania pierwszej pomocy psychologicznej pacjentowi podczas procesu diagnostyczno-leczniczego, a także członkom zespołów ratownictwa medycznego,
- zasady interwencji i metody wspierające po zdarzeniach traumatycznych.

Potrafi:

- rozpoznać zaburzenia psychiczne u pacjenta, ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres,
- zastosować zasady udzielania pierwszej pomocy psychologicznej pacjentowi podczas procesu diagnostyczno-leczniczego, a także członkom zespołów ratownictwa medycznego,
- przeprowadzić pierwszą pomoc psychologiczną zgodnie z zasadami interwencji z członkami zespołu ratownictwa medycznego.

IV.

Treści nauczania:

1. Ocena symptomów zaburzeń zachowania lub zaburzeń psychicznych ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres (zaburzenia nerwicowe związane ze stresem).
2. Zasady postępowania z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi ze szczególnym uwzględnieniem symptomów reakcji na ciężki stres.

3. Zasady udzielania pierwszej pomocy psychologicznej pacjentowi podczas procesu diagnostyczno-leczniczego.
4. Zasady udzielania pierwszej pomocy psychologicznej członkom zespołów ratownictwa medycznego.

V.

Wskazówki metodyczne:

1. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, zajęć w warunkach symulowanych.
2. Kurs trwa 23 godziny zegarowe, w tym 11 godzin zajęć teoretycznych, 8 godzin zajęć praktycznych oraz 4 godziny przeznaczone na egzamin.
3. Podczas zajęć praktycznych na jednego instruktora przypada nie więcej niż sześciu uczestników kursu.
4. Zaleca się, aby egzamin praktyczny kursu odbywał się w oparciu o symulowane scenariusze.
5. Zaleca się przeprowadzenie zajęć w warunkach klinicznych, w oddziałach szpitalnych, klinikach, pracowniach specjalizujących się w tematyce objętej programem kursu.

VI.

Standardy dotyczące kadry i bazy dydaktycznej:

1. Standardy dotyczące kadry dydaktycznej:
  - 1) podmiot szkolący zapewnia kadrę dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne w dziedzinach związanych z realizowanym programem kursu stanowiące gwarancję wysokiego poziomu nauczania:
    - a) lekarzy posiadających specjalizację lub ukończony co najmniej drugi rok szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychiatrii,
    - b) psychologów posiadających tytuł zawodowy magistra i co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe oraz specjalność psychotraumatologa lub interwenta kryzysowego lub specjalizację psychologa klinicznego,
    - c) pielęgniarki posiadające tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego,
    - d) ratowników medycznych posiadających tytuł zawodowy licencjata uzyskany po ukończeniu studiów na kierunku ratownictwo medyczne i co najmniej 2-letnie doświadczenie w wykonywaniu medycznych czynności ratunkowych (w zakresie organizacji ćwiczeń praktycznych odbywających się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów);
  - 2) podmiot szkolący zapewnia kierownika kursu koordynującego realizację programu kursu, który odpowiada za organizację i sposób przeprowadzenia wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego;
  - 3) dodatkowo zaleca się zapewnienie kadry dydaktycznej, posiadającej doświadczenie w wykonywaniu zadań zabezpieczenia medycznego polskich kontyngentów wojskowych (PKW) w misjach poza granicami państwa oraz w sprawowaniu opieki nad nimi.

2. Standardy dotyczące bazy dydaktycznej:

Podmiot szkolący zapewnia bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby osób biorących udział w kursie, w szczególności:

- 1) sale wykładowe;
- 2) sale ćwiczeń ze sprzętem i materiałami szkoleniowymi, które są wymagane do realizacji programu kursu.

RAMOWY PROGRAM WOJSKOWO-MEDYCZNEGO KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W ZAKRESIE PODEJMOWANIA CZYNNOŚCI W RAMACH OSŁONY PRZECIWEPIDEMICZNEJ
I PRZECIWEPIZOOTYCZNEJ STANÓW OSOBOWYCH WOJSK ORAZ W ZAKRESIE MEDYCZNEJ OCHRONY
PRZED CZYNNIKAMI CHEMICZNYMI, BIOLOGICZNYMI, RADIOLOGICZNYMI, NUKLEARNYMI
(CHEMICAL, BIOLOGICAL, RADIOLOGICAL, NUCLEAR – CBRN)

I.

Założenia organizacyjno-programowe:

Cel główny kształcenia:

Celem kształcenia jest przygotowanie ratowników medycznych wykonujących zadania w warunkach sytuacji kryzysowych i przy zabezpieczeniu medycznym działań jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, do samodzielnego podejmowania czynności w ramach osłony przeciwepidemicznej i przeciwepizootycznej oraz ochrony przed bronią masowego rażenia.

Szczegółowe cele kształcenia:

Nabyć wiedzy i umiejętności w zakresie:

- 1) czynności podejmowanych w ramach osłony przeciwepidemicznej;
- 2) czynności podejmowanych w ramach osłony przeciwepizootycznej;
- 3) czynności podejmowanych w ramach ochrony przed skutkami działania broni masowego rażenia.

II.

Plan nauczania

Lp.	Tematy, zagadnienia	Liczba godzin zajęć teoretycznych	Liczba godzin szkolenia praktycznego
1	Profilaktyka medyczna i przeciwepidemiczna w Siłach Zbrojnych RP	2	16
2	Etapy oceny ryzyka zagrożeń zdrowotnych wojsk	2	
3	Postępowanie w razie podejrzenia/rozpoznania choroby zakaźnej	2	
4	Zabiegi przeciwepidemiczne	2	
5	Broń masowego rażenia – broń chemiczna, biologiczna, radiologiczna, nuklearna oraz choroby zakaźne o potencjalnie dużym wpływie na zdrowie publiczne (przeprowadzenie dekontaminacji, stosowanie środków ochrony indywidualnej, podstawy ochrony radiologicznej, rozpoznawanie i pierwsza pomoc przy chorobie popromiennej)	2	

6	Praktyczne wykonanie wybranych zabiegów przeciwepidemicznych (dezynfekcja, sterylizacja, sanityzacja)	0	
Liczba godzin zegarowych ogółem		26 godzin	
Egzamin		2	2
Łączna liczba godzin		30	

III.

Wykaz umiejętności wynikowych – ogólne i szczegółowe efekty kształcenia:

Zna:

- zasady oceny ryzyka zagrożeń zdrowotnych wojsk,
- zasady postępowania w razie podejrzenia/rozpoznania choroby zakaźnej.

Potrafi:

- wykonać wybrane zabiegi przeciwepidemiczne (dezynfekcja, sterylizacja, sanityzacja).

IV.

Treści nauczania:

1. Profilaktyka medyczna i przeciwepidemiczna w Siłach Zbrojnych RP.
2. Etapy oceny ryzyka zagrożeń zdrowotnych wojsk.
3. Postępowanie w razie podejrzenia/rozpoznania choroby zakaźnej.
4. Broń masowego rażenia – broń biologiczna, bioterroryzm, choroby zakaźne o potencjalnie dużym wpływie na zdrowie publiczne.
5. Praktyczne wykonanie wybranych zabiegów przeciwepidemicznych (dezynfekcja, sterylizacja, sanityzacja).

V.

Wskazówki metodyczne:

1. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów oraz ćwiczeń praktycznych z użyciem środków symulacji medycznej i pola walki.
2. Kurs trwa 30 godzin zegarowych, w tym 10 godzin zajęć teoretycznych, 16 godzin zajęć praktycznych oraz 4 godziny przeznaczone na egzamin.
3. Ćwiczenia praktyczne odbywają się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych, w dzień oraz w nocy, z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów. Zaleca się dobieranie do grupy kursantów zgodnie ze specyfiką realizowanych zadań i rodzajem wojsk (np. oddzielnie Wojska Specjalne, Siły Powietrzne, Marynarka Wojenna). Uczestnicy ćwiczą w indywidualnym wyposażeniu (w szczególności: hełm, kamizelka taktyczna/balistyczna, okulary ochronne, etatowe wyposażenie i sprzęt medyczny).
4. Uczestnik kursu powinien prawidłowo wykonać każdą z czynności praktycznych określonych w wykazie umiejętności wynikowych.

VI.

Standardy dotyczące kadry i bazy dydaktycznej:

1. Standardy dotyczące kadry dydaktycznej:

- 1) podmiot szkolący zapewnia kadre dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne w dziedzinach związanych z realizowanym programem kursu stanowiące gwarancję wysokiego poziomu nauczania:
  - a) lekarzy posiadających specjalizację lub mających ukończony:
    - drugi rok specjalizacji medycyny ratunkowej (dla całego zakresu szkolenia) oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiających samodzielne prowadzenie szkolenia lub
    - moduł podstawowy w dziedzinie epidemiologii lub toksykologii oraz uzyskane potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wiedzy i umiejętności umożliwiających samodzielne prowadzenie szkolenia,
  - b) pielęgniarki posiadające tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego lub epidemiologicznego (dla całego zakresu szkolenia),
  - c) ratowników medycznych posiadających tytuł zawodowy licencjata uzyskany po ukończeniu studiów na kierunku ratownictwo medyczne i co najmniej 2-letnie doświadczenie w wykonywaniu medycznych czynności ratunkowych (w zakresie organizacji ćwiczeń praktycznych odbywających się w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych warunków taktycznych z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych przez kursantów),
  - d) specjalistów w dziedzinie zwalczania skutków użycia broni masowego rażenia;
- 2) podmiot szkolący zapewnia kierownika kursu koordynującego realizację programu kursu, który odpowiada za organizację i sposób przeprowadzenia wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego zgodnie z programem kursu;
- 3) dodatkowo zaleca się zapewnienie kadry dydaktycznej posiadającej doświadczenie w wykonywaniu zadań zabezpieczenia medycznego polskich kontyngentów wojskowych (PKW) w misjach poza granicami państwa.

2. Standardy dotyczące bazy dydaktycznej:

Podmiot szkolący zapewnia bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby osób biorących udział w kursie, a w szczególności:

- 1) sale wykładowe;
- 2) sale ćwiczeń ze sprzętem i materiałami szkoleniowymi i medycznymi, które są wymagane do realizacji programu kursu;
- 3) środki symulacji wysokiej wierności;
- 4) dostęp do pasa ćwiczeń taktycznych lub innego miejsca umożliwiającego przeprowadzenie zajęć w symulowanych warunkach pola walki.

WZÓR ZAŚWIADCZENIA
O UKOŃCZENIU WOJSKOWO-MEDYCZNEGO KURSU KWALIFIKACYJNEGO

.....
(pieczęć podmiotu prowadzącego kurs)

.....
(miejsowość, data)

ZAŚWIADCZENIE

NR .....
(numer zaświadczenia)

o ukończeniu wojskowo-medycznego kursu kwalifikacyjnego w zakresie:

.....
(zakres tematyczny kursu)

Zaświadcza się, że Pani/Pan* .....
(stopień, imię i nazwisko, numer PESEL)

w dniach: od ..... do .....
(dzień, miesiąc, rok) (dzień, miesiąc, rok)

uczestniczyła/uczestniczył w wojskowo-medycznym kursie kwalifikacyjnym, organizowanym przez .....
(nazwa i siedziba podmiotu prowadzącego kurs)

i złożyła/złożył* egzamin przed komisją egzaminacyjną z wynikiem **pozytywnym**.

ZAKRES CZYNNOŚCI OBJĘTYCH KURSEM:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Zaświadczenie jest ważne .... lata od daty wydania

.....
(podpis kierownika podmiotu prowadzącego kurs)

.....
(podpis członka komisji egzaminacyjnej)

.....
(podpis członka komisji egzaminacyjnej)

.....
(podpis członka komisji egzaminacyjnej)

* Niepotrzebne skreślić.